

Práva na soudní a jinou právní ochranu v Listině základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod zakotvuje práva a svobody, které souhrnně označuje jako základní práva a svobody. Tato základní práva a svobody uvedené v Listině jsou pod ochranou Ústavního soudu a ústavní zákony, jiné zákony a další právní předpisy, jakož i jejich výklad a používání musí být s nimi v souladu.

Listina základních práv a svobod zakotvuje práva a svobody, které souhrnně označuje jako základní práva a svobody. Tato základní práva a svobody uvedené v Listině jsou pod ochranou Ústavního soudu a ústavní zákony, jiné zákony a další právní předpisy, jakož i jejich výklad a používání musí být s nimi v souladu. Základní práva a svobody jsou Listinou systematicky dále rozčleněna do několika hlav, přičemž v hlavě páté nalezneme právo na soudní a jinou právní ochranu (články 36-40) .

Listina zaručuje právo každého domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Listina přiznává toto právo každému, z čehož vyplývá, že právo na soudní a jinou právní ochranu je přiznáno jak fyzické, tak i právnické osobě, což v určitých situacích může být dokonce i stát. Jednoduše lze říci, že právo na soudní a jinou právní ochranu má každý, kdo může být subjektem nějakého práva. Toto právo jako obecné právo na soudní a jinou právní ochranu je dále rozvedeno v následujících člancích Listiny.

Listina zaručuje, že každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak, přičemž z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod Listiny.

Listina přiznává i právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím (soudu, jiného státního orgánu, orgánu veřejné správy) nebo nesprávným úředním postupem. Tuto objektivní odpovědnost za škodu nese každý orgán státu, není možné některý z této odpovědnosti vyloučit.

Článek 37 garantuje některá fundamentální procesní práva. Je to právo odepřít výpověď, jestliže by výpovědí bylo způsobeno nebezpečí trestního stíhání dané osoby nebo osoby této osobě blízké. Dále právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, jehož obsahem je zejména poskytování právních rad, podpora při řízení atd. (Tato pomoc se tedy nepojí pouze s trestním řízením, nárok na tuto pomoc vzniká od počátku řízení před soudem, jiným státním orgánem či orgánem veřejné správy.) Listina také garantuje rovnost všech účastníků řízení a právo na tlumočnicka pro toho, kdo prohlásí, že neovládá jazyk jímž se vede jednání. Procesní práva jsou obsažena i v jiných člancích. Listina tak zaručuje právo na veřejnost jednání, vyjádření se ke všem prováděným důkazům a na rozhodnutí bez zbytečných průtahů, kdy každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem (při vyhlášení rozsudku nemůže být veřejnost vyloučena nikdy).

Listina dále zakotvuje právo na zákonného soudce (nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci) a zásadu, podle které jen zákon (zejména trestní zákon) stanoví, které jednání je trestným činem a

jaký trest, jakož i jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit. V Listině je zakotvena i presumpce neviny, v souladu s kterou, každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena. Jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy.

Obviněnému je pro trestní řízení přiznáno právo odepřít výpověď, kterého nesmí být žádným způsobem zbaven a právo na obhajobu, které zahrnuje právo na poskytnutí času a možnosti k přípravě obhajoby, možnost hájit se sám nebo prostřednictvím obhájce. Jestliže si obhájce nezvolí, ačkoliv ho podle zákona musí mít, bude mu ustanoven soudem.

Ve svém článku 40 odst.6 zakazuje Listina retroaktivitu trestních předpisů. Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je pro pachatele příznivější. Dále nikdo také nesmí být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby (zásada Ne bis in idem a Res iudicata). Mimořádné opravné prostředky nejsou v rozporu s těmito zásadami.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbalové agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)